

Arendal

Froland

Åmli

Tvedestrand

Vegårshei

Gjerstad

Risør

Grimstad

Innhold

Redigert sammenfatning av møter i kommunestyre og bystyre.....	1
Innledning.....	2
Styring.....	2
Informasjon	4
Oppgaver	5
Samfunnsutvikling	5
Tjenesteproduksjon.....	7
Utfordringer.....	8
Oppsummering.....	9

Redigert sammenfatning av møter i kommunestyre og bystyre

Det har vært gjennomført evalueringsmøter i kommunestyre/bystyre:

- Tvedestrand - 25.04.2017
- Åmli - 27.04.2017
- Arendal - 03.05.2017
- Froland - 15.06.2017
- Grimstad - 19.06.2017
- Vegårshei - 05.09.2017
- Risør - 07.09.2017
- Gjerstad - 18.09.2017

Møteleder har vært styreleder Per Kristian Lunden. Sekretariatsleder Ole Jørgen Etholm har deltatt og har hatt ansvar for å notere de synspunkt som har framkommet fra folkevalgte.

Sekretariatet forsøker i dette notatet å sammenfatte synspunkt som framkommer i de ulike møtene slik at materialet kan være et grunnlag for de forslag styret fremmer overfor kommunene som en oppfølging av evalueringen.

Innledning

Det kan være en fare for at politisk ledelse må bruke for mye tid til samarbeidet. (Tvedestrand) Kommunestyret er urolig for den demokratiske dimensjonen ved interkommunalt samarbeid. Hvordan kan dette forbedres? (Arendal, Tvedestrand, Åmli)

På hvilke premisser kan styret for Østre Agder uttale seg eller opptre på vegne av medlemskommunene. Ordfører må ha forankring på vedtak i eget kommunestyre(Froland)

Hvordan bidra til sterkere eierskap til Østre Agder blant folkevalgte i de deltagende kommuner? (Arendal) Kommunestyret erkjenner at det er bruk for samarbeidet for å kunne klare å løse våre oppgaver og utfordringer. (Tvedestrand) Politikerne i kommunestyret har behov for tettere kontakt med Østre Agder. (Tvedestrand)

Politikerne erkjenner at innbyggerne ikke har noe forhold til Østre Agder. Generelt er samarbeidet lite kjent. Samtidig erkjenner de folkevalgte at godt samarbeid mellom kommunene er svært viktig. Vi må være innstilt på å synliggjøre hva vi har oppnådd gjennom samarbeidet. (Arendal) Store kommuner vil kunne løse de fleste oppgaver i egen regi, men noen ganger kan kommunen være en ressurs for andre og noen ganger kan fellesløsninger også være nyttig for kommunen. (Grimstad)

Usikkerhet omkring Østre Agders rolle som talsorgan for regionen i et nytt Agder. (Åmli)

Styringsutfordringene ved interkommunal virksomhet går ut over Østre Agder, de omfatter også felles tjenester etter vertskommunemodell. I Vertskommuneordninger opplever kommunene at en overlater svært mye styringsrett til vertskommunen (Froland) Kommunepolitikerne må ha anledning til å komme med styringssignal til interkommunale virksomheter. (Froland)

Det er ønskelig å drøfte en alternativ modell for finansiering av vertskommunesamarbeid. 30% likt og resten etter andre kriterier(Arendal).

Strategisk profilering og lobbyarbeid må komme i tillegg til de fire punktene i styreleders innledning. (Arendal)

Styring

Styret med ni personer er stort nok. Kan vurdere utvidelse med opposisjonsleder for å få bredere politisk forankring. (Tvedestrand) Det bør være mulig å involvere formannskapet mer i Østre Agder samarbeidet. Hvis en får det til, kan det være greit at styret er som det er. Styret bør ikke utvides da det vil bli mer tungrodd. (Arendal, Froland, Vegårshei, Åmli) Redd for en styringsmodell basert på «kjøttvekt». (Åmli) Usikkerhet i forhold til om kommunens ståsted kunne bli uklart om en har flere representanter. (Froland) Styret skal primært være et konsensus organ slik det har vært til nå og at avstemminger hører til unntakene. (Froland) De folkevalgte opplever at Østre Agder er toppstyrt. (Grimstad) Kan en vurdere om også Grimstad får med sin opposisjonsleder? (Grimstad) Et større styre gir både fordeler og

ulemper. (Grimstad) Kan opposisjonsleder tildeles en rolle i Østre Agder. (Vegårshei) Det blir en belastning når ordfører og rådmann kommer fra samme kommune. (Risør). Det påvirker kapasiteten i kommunens toppledelse og det bør derfor vurderes om valgperioden bør begrenses til to år. Det framkom usikkerhet omkring behovet for at alle rådmenn deltar på styremøter. (Vegårshei). En bør vurdere om styreleder og nestleder velges for to år, men de må kunne gjenvelges for en ny periode. (Risør, Vegårshei) Samtidig ble det understreket at kontinuitet kan være viktig for at leder skal kunne bygge relasjoner til beslutningstakere på nasjonalt nivå. (Vegårshei)

Ordfører som heltidspolitiker er den som kan og bør representere kommunen inn i samarbeidet men ved å være to kan det styrke forståelsen/eierskapet når sakene skal informeres om/drøftes lokalt. Stemmerett i styret bør begrenses til ordfører. Det forutsettes at varaordfører må få godtgjørelse. (Åmli)

Kommunestyret understreker at styrets beslutningsmyndighet er meget begrenset og slik ønsker en at det skal forbli. Ordfører må forankre arbeidet i Østre Agder i egen kommune. (Vegårshei)

Er det rettferdig at Arendal betaler 48% av utgiftene, mens kommunen har 24% av styrerepresentantene? Samtidig var det stor forståelse for viktigheten av at alle de deltakende kommuner må oppleve å bli sett og hørt i samarbeidet. Arendal må akseptere dette for å nytte godt av den samlede styrke regionen oppnår ved å stå samlet. Samlet sett vurderer en at dagens styremodell fungerer. (Arendal)

Kjønns sammensetningen i styret er en utfordring. Kanskje må styret utvides for å få dette til? (Arendal)

Hvordan skal Østre Agder bli den innovasjonsarena kommunene i Østre Agder trenger? Hva skal til for å få Østre Agder til å fungere bedre? (Arendal)

Viktig å unngå at Østre Agder skal bli en arena for interne politiske drakamper i regionen. (Åmli)

Videooverføring av styremøter. (Tvedestrand) Kanskje behov for at styret får noen større fullmakter. (Tvedestrand)

Det er viktig at det er et tydelig skille i Østre Agders mellom driftsoppgaver og utviklingsoppgaver.

IKS er et eksempel på samarbeid hvor styret ikke blander seg i drift, slik bør ØA også være. Det rådende prinsippet må være at rådmennene styrer driftsoppgavene slik de gjør i den enkelte kommune. (Arendal, Grimstad, Froland, Åmli). Behov for formalisering av rådmannsutvalgets mandat. (Arendal, Grimstad, Froland) Ut over driftsoppgavene bør rådmannsutvalgets hovedoppgave være å forberede sakene som skal til styrebehandling. (Froland) I styremøtene bør rådmennenes oppgave primært være av saksopplysende art. (Froland) Det framkom usikkerhet knyttet om det er nødvendig at alle rådmennene stiller på styremøtene. (Vegårshei)

Vertskommunemodellen gir demokratiske utfordringene. De folkevalgte opplever å være ansvarlig for de tjenester som leveres, uten reell innflytelse på styring og utvikling av tjenesten. De andre kommunene avgir denne myndighet til vertskommunen. Kan en se for seg løsninger som bidrar til at de som tar del i vertskommuneløsninger opplever større involvering i endrings- og utviklingsprosesser. (Risør)

Halvårlige møter med formannskapet eller årlig møte med alle folkevalgte. Kanskje ikke for store møter. (Arendal, Froland, Grimstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli) Ikke aktuelt å la dette fungere som representantskapsmøter men mer som en workshop der det var ulike tema kommer opp etter behov. Kommunestyrene mener at flere enn ordførerne må involveres. (Grimstad, Tvedestrand) Halvårlige samlinger for gruppeledere er en alternativ løsning. (Arendal, Risør, Vegårshei). Egne politiske fagsamlinger bør vurderes for helse og omsorg, undervisning osv med sikte på å spre kunnskap om hverandres praksis og resultat. (Arendal, Grimstad) Samling av kommuneplanutvalg bør også vurderes. (Arendal)

Hva innebærer det å endre betegnelse fra interkommunalt samarbeid til regionråd? Leder påpekte at en da nytter samme betegnelse som flertallet av interkommunale samarbeid, og at han ikke legger endrede funksjoner eller fullmakter inn i en slik navneendring. Statlige virksomheter benytter også regionråd som felles betegnelse på interkommunale samarbeid. (Risør)

Østre Agder bør ha fokus på å skape gode forankringsprosesser, men må samtidig unngå at formelle prosesser trekker ut i tid. (Grimstad)

Fint om Østre Agder ved leder og sekretariat kan delta på kommunestyremøter. (Vegårshei)

Er det mulig å synkronisere tidspunktene for kommunestyrene i Østre Agder kommunene? (Tvedestrand, Åmli)

Involvere de tillitsvalgte. (Tvedestrand)

Informasjon

En utfordring med tidsbruk i kommunestyret, men dette er viktig for å sikre de folkevalgtes eierskap til Østre Agder. Kort info på kommunestyrets møter. (Froland, Grimstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli) Det er et ønske om at sekretariatet lager korte resyme av saker som ordfører kan bruke i sin informasjon overfor kommunestyrene. (Arendal, Froland, Grimstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli) Denne orienteringen bør en vurdere å legge med møteprotokollen. (Vegårshei) Kommunestyret håper å kunne bli tidligere involvert i aktuelle saker i samarbeidet. (Vegårshei) Systematikk i informasjonsarbeidet er viktigere enn å utvide styret. (Froland) Om mulig må kommunestyrene som ønsker få anledning til å komme med kommentarer til styremøtene på forhånd. (Grimstad, Tvedestrand) Ordfører kan redegjøre for hvordan dette påvirker egen kommune. (Froland, Tvedestrand) Det er ønske om at det blir informert bedre i forkant av beslutninger i Østre Agder. Det vil styrke forankringen av vedtakene i eierkommunene. (Tvedestrand) Sammendraget en ønsker fra sekretariatet skal

være likt til alle folkevalgte. (Tvedestrand) Daglig leder/sekretariatsleder skal ha tydelige informasjonsoppgaver overfor de folkevalgte. (Tvedestrand) Dette kan eventuelt har form av en nyhetsmelding om sakene styret skal ha til behandling. (Tvedestrand) Østre Agder må også ta inn overseg behovet for å informere innbyggerne. (Arendal)

Sakslisten til styremøter i Østre Agder er tilgjengelig på nettsidene, men lett adgang til dette materialet bør de folkevalgte få via linker. (Tvedestrand) De folkevalgte erkjenner at informasjon finnes, men den er vanskelig tilgjengelig. De opplever et stort behov for å kunne påvirke løsninger tidligere i prosessene. De folkevalgte opplever frustrasjon over Østre Agder når de opplever at sakene er «ferdig tygd» når de kommer fram til den politiske behandlingen. (Arendal)

Kommunestyrene må bidra med sakene de ønsker at Østre Agder skal følge opp. (Tvedestrand, Vegårshei) Det er en utfordring at kommunestyret vet for lite om prosjekter en tar del i gjennom Østre Agder samarbeidet. (Vegårshei)

Oppgaver

Østre Agder må ivareta store saker som egen kommune ikke kan ta hånd om på egenhånd. (Tvedestrand) Viktig å videreføre det gode samarbeidet som eksisterer på mange felt. (Froland) Forventer økonomiske og eller kvalitetsmessige gevinster ved å samarbeide om løsninger. (Froland) Samarbeidet bidrar til å redusere sårbarheten i mindre kommuner og det er viktig for å kunne løse oppgaver som kan være for store for den enkelte kommune. (Froland)

Kommunestyret ønsker samarbeid om oppgaver som de forventer at vil bli best løst i felleskap. (Tvedestrand) Nye samarbeid så må det baseres på en kost nytte vurdering der kostnad og kvalitet blir de sentrale vurderingsfaktorene. (Froland)

Små kommuner er avhengig av interkommunalt samarbeid og må være romslige når de vurderer regionens samlede behov. (Vegårshei)

Samfunnsutvikling

- Landsdel bør lære av Nord-Norge i Europa. De legger vekt på hva de leverer i verdensdelen – fisk, nordlys, Arktis osv. (Arendal)
- Jobbe strategisk overfor beslutningstakere på nasjonalt og regionalt nivå. (Arendal)
- Arbeider for statlige arbeidsplasser uavhengig av hvor de lokaliseres i regionen. (Arendal, Grimstad)
- Østre Agder må være en tydelig og slagkraftig aktør innenfor rammen av det nye Agder. Viktig med et sterkt regionråd. (Arendal, Froland, Grimstad, Risør Vegårshei, Åmli) Regionen er avhengig av et sterkt fellesskap for å kunne lykkes. (Froland) Østre Agder må bygge allianser mot vestlige deler av det nye Agder. (Froland, Risør) Østre Agder bør pleie samarbeid med Knutepunktet. (Grimstad) Østre Agder må på vegne av kommunene ha en offensiv holdning til å iverksette prosjekter som kan bidra til å

hente midler fra Aust-Agders fond nå i forbindelse med sammenslåingen. Her blir opp mot 50 mill. kr tilgjengelig. (Risør)

- Østre Agder må stille seg fullt og helt bak arbeidet for å sikre et godt sykehusstilbud i Arendal. (Risør)
- Hver kommune med sine utfordringer ønsker å bli sett i samarbeidet. Viktigheten av dette øker med etableringen av et nytt og større fylke der mange av kommunene i Østre Agder blir ytterkanter. (Risør) Østre Agder må påta seg en viktig rolle som samfunnsutvikler. I dette arbeidet må en ha forståelse for de som har særlige geografiske utfordringene. (Risør)
- Østre Agder skal skape felles holdning til regional utvikling. Samarbeidet skal bidra til å markedsføre regionen. (Tvedestrand, Åmli)
- Østre Agder må prioritere arbeidsoppgaver som er av regional karakter - arbeidsplasser, levekår. (Grimstad, Tvedestrand, Vegårshei) Det må satses næringsarbeid og samfunnsutvikling. (Grimstad, Tvedestrand) felles arbeidsmarked og vi må framstå som en attraktiv region å flytte til. (Arendal) Gullknapp flyplass og Biozin er eksempler på felt for nærings samarbeid. (Arendal, Froland, Vegårshei)
- Samarbeidet må ha perspektiv på de særlige utfordringene bygdene står overfor. Det er behov for en tydeligere målsetting om å spisse samarbeidet på feltene næringsutvikling og bedring av levekår. (Vegårshei) Arbeidsplasser i hele regionene er meget viktig. (Vegårshei)
- Østre Agder må legge til rette for omfattende samarbeid med UiA om forsknings- og utviklingsarbeid innenfor hele bredden i universitetets virksomhet. (Froland, Grimstad) Kommunens satsing på velferdsteknologi bør koordineres med universitetets innsats på feltet. (Grimstad)
- Bidra til økt turisme til området er viktig. Destinasjonskvalitet er viktig gjennom merkevarene Grimstad, Arendal, Tvedestrand og Risør langs kysten og Åmli i innlandet. (Arendal)
- NGU-registreringene fra luften som nå pågår i regionen bør kunne gi grunnlag for betydelig næringsutvikling. Her må vi være åpne for å utnytte mulighetene til i felles innsats.
- Helhetlig perspektiv på tilgjengelige næringsarealer. (Arendal, Froland)
- Innbyggere og politikere i Østre Agder må få en vi følelse basert på felles utfordringer og muligheter. (Arendal)
- Kommunikasjon fiber og buss (Froland, Tvedestrand, Vegårshei) Østre Agders arbeid for Grenlandsbanen med stasjon på Brokelandsheia. (Froland) Behov for å samhandle om er samferdsel (Grimstad) Veiopprusting er viktig. Veien til Akland er omkjøringsstrekning for E18 og benyttes i stor utstrekning av tyngre kjøretøy med bakgrunn i lav fri høyde i tunellen Sørlandsporten. (Vegårshei)
- Østre Agder samarbeidet gir regionen styrke utad og dette må en benytte. Samarbeidet må være en arena for å ta opp de store utfordringene for kommunen og regionen. (Vegårshei)

- Østre Agder bør være opptatt av å lansere kystjernbane. (Arendal, Risør)
- Interkommunale samarbeidet om havnen på Eydehavn. (Arendal)
- Klima og miljø (Tvedestrand) Bør ha en felles tilnærming til klimautfordringene. (Tvedestrand)
- Om det fortsatt skal være et system for vannressursforvaltning så bør dette kunne ivaretas innenfor rammen av Østre Agder. (Froland)
- Trafikksikkerhet (Tvedestrand)
- Gjennom samarbeidet må vi bidra til å ivareta sykehuset i Arendal. (Tvedestrand)

Tjenesteproduksjon

- Levekår (Grimstad, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli) Agderforskning har mye kunnskap om hvorfor regionen sliter og bør derfor være en viktig medspiller for kommunene i kunnskapsbasert innsats på feltet. (Grimstad)
- Styrket samarbeid innenfor skolesektoren. (Arendal)
- Åpenhet mellom kommunene for kjøp av skole- og barnehageplasser. Sandum kan gi et tilbud som går ut over det hver enkelt kommune kan bidra med. (Arendal, Grimstad) Spes.ped som helhet kan være et aktuelt samarbeidsfelt. (Grimstad) Felles fokus mot at flere elever skal klare å gjennomføre videregående opplæring på normert tid. (Grimstad)
- Droppout fra videregående utdanning er en felles utfordring for regionen. (Arendal)
- Kommunene må i fellesskap bidra til at ungdom kan få lærlingeplasser. (Arendal)
- En bør vurdere samarbeid om spesialistfunksjoner for eksempel logoped (Grimstad)
- Arbeidet for at etableringen av ny felles fagskole for Agder skal skje så raskt som mulig i de gamle lokalene til UiA. (Grimstad)
- Østre Agder bør bidra felles kultur satsning. Aust-Agder som kulturlandsdel. (Arendal, Tvedestrand)
- Kyststi (Arendal, Tvedestrand)
- Bidra til samarbeide omkring psykisk helse ved skolene. (Tvedestrand)
- Rus/psykiatri et utfordrende felt som en bør vurdere å samarbeide om. (Grimstad, Vegårshei) Samarbeid om boveiledertjeneste kan gi grunnlag for større og mer spesialiserte fagmiljøer. (Grimstad)
- Felles kompetansehevende tiltak. (Froland, Åmli)
- Vurdere desentralisering av funksjoner. (Åmli)
- Bør være aktuelt å vurdere et utvidet samarbeid innenfor forebyggende brannvernarbeid mellom Østre Agder brannvesen og Grimstad brannvesen (Grimstad)
- Renovasjon er et aktuelt felt for utvidet samarbeid. (Arendal)
- Viktig at det er ryddige prosesser dersom Østre Agder utreder endringer som får konsekvenser for eksisterende virksomhet og som berører medarbeidere. (Vegårshei)
-

Lokalisering av funksjoner oppleves som viktig av de deltakende kommuner. Her må en ta hensyn til lokale forutsetninger og vurdere desentraliserte løsninger når det ligger til rette for dette - IKT. (Grimstad)

Kommunestyrene må tenke på hva som er best for kommunen, men også klare å tenke på hva som er best for regionen. (Froland, Tvedestrand, Vegårshei) Samarbeidet i Østre Agder må bidra til å gjøre regionen attraktiv. (Tvedestrand)

Vest-Telemark regionråd kan være en aktuell samarbeidspartner for Østre Agder. (Åmli)

Utfordringer

Felt en bør vurdere nye løsninger for:

- KØH er for dyrt. Hvordan kan dette løses bedre? Kunne hver kommune gjort dette selv? Det er ønskelig å se dette i sammenheng med fellesløsning for legevakt og KØH. (Risør, Tvedestrand, Vegårshei)
- Det er viktig for kommunen å ha fokus på å kunne beholde lokale kompetansearbeidsplasser. (Tvedestrand)
- Kommunestyret ser at det er behov for en gjennomgang av eksisterende samarbeid. Også vurdere hva som bør utgå? (Tvedestrand)
- Er det behov for å opprettholde så mange faglige samarbeid som rapporten viser at det er? (Arendal)
- Er det en kultur for å kunne legge ned felles satsninger. Kan veilyssamarbeidet avvikles på et gitt tidspunkt? (Arendal)
- Markedsløsning for krematorium framfor en kommunal løsning. (Arendal)
- Viktig at kommunene så langt som mulig ivaretar oppgaver i egen regi. (Arendal)
- Er det aktuelt å drøfte felles holdning til felling av rovvilt. Gaupebestanden er en utfordring. (Vegårshei)
- Østre Agder må bistå distriktskommunene i deres anstrengelser for å bedre beredskapen mot bortfall av strøm- og telenett. Langvarige avbrudd truer samfunnssikkerheten og hemmer arbeidslivet i distriktene. (Vegårshei)
- Hvordan håndtere vi konflikter/situasjoner der kommuner har ulike interesser? Politireform er et åpenbart eksempel på en slik sak. (Tvedestrand)
- Samarbeidet må ikke lede til at kompetanse dreneres vekk fra kommunene. (Åmli)
- Østre Agder må være nøye på å få avsluttet prosjekter. (Arendal)
- Arendal må være en raus storebror i samarbeidet. (Arendal)
- Videreføre den sterke satsningen på helse og omsorg i samarbeidet. (Arendal)
- Bekymring for den sterke utgiftsveksten kommunen har opplevd i det felles brannvesenet, men understreket at felles brannvesen har bidratt til vesentlig høyere kompetansenivå blant mannskapene. (Risør)
- Viktig med en klar oppgavedeling mellom fylkeskommune og det regionale samarbeidet i Østre Agder. Her må en utfylle hverandre og ikke bidra til dobbeltarbeid. (Risør)
- I arbeidet med å forberede reforhandlingen av samarbeidsavtaler med sykehuset ønsker de folkevalgte innflytelse. Kan en samle folkevalgte som arbeider med helse for å drøfte denne rulleringen. (Risør)

- Det videregående skoletilbudet er av avgjørende betydning for Risør. Hvordan vil etableringen av den nye skolen i Tvedestrand slå ut for tilbudet i Risør. En forventer forståelse for og støtte til å beholde dette skoletilbudet i Risør fra samarbeidskommunene i Østre Agder. (Risør)
- Eksisterende legevakttilbud har klarer svakheter. Lange ventetider er belastende for brukerne. Hvordan kan dette forbedres?

Oppsummering

Kommunestyrets hovedkonklusjon at det interkommunale samarbeidet er nødvendig. En bør sikte mot et sterkere formelt regionalt samarbeid. (Tvedestrand)

Østre Agder må sikre at en ivaretar hovedavtalens krav til innsyn og medvirkning i saker som angår medarbeidere i kommunene. (Tvedestrand)

Når en etablerer nye samarbeidsordninger så bør det fastsettes ett tidspunkt for når en skal evaluere ordningen. (Tvedestrand)

Kommunen trenger et prinsippvedtaket med sikte på å legge til grunn et bredere perspektiv på hvorfor samarbeidet i Østre Agder er viktig. (Froland)

Kommunestyrets medlemmer har blitt inspirert til å følge med på hva som skjer innenfor rammene Østre Agder. Evalueringsprosessen har skap mer glød og innsikt. (Froland, Tvedestrand)

Kommunestyret ser positivt på framtidig samarbeid gjennom Østre Agder. En ser at deltakerne i samarbeidet anerkjenner hverandres utfordringer. (Åmli)

Bare det å vite at vi nå skal få informasjon om ØA, er en styrke og veldig positivt. (Åmli)

Viktig at det blir satt fokus på de politiske utfordringene ved interkommunalt samarbeid og at en ser konstrukt på løsninger for å møte disse. Dette er nødvendig for at samarbeidet skal bli godt forankret i de deltakende kommuner. (Åmli)

Arbeidet med en felles strategi for regionen er veldig viktig. (Arendal)

Det må brukes mer tid til å drøfte utgiftsfordelingen ved interkommunalt tjenestesamarbeid. Her må det legges til rette for en dialog mellom samarbeidspartnerne. (Arendal)